

شاخص‌های ارزیابی علم و فناوری

تعیین شاخصها در حوزه فرهنگ، ارزیابی وضع موجود و سیاست گذاری و برنامه ریزی برای رسیدن به وضع مطلوب را در سطح کلان و ملی شفاف‌تر و دقیق‌تر می‌نماید.

آقای دکتر کی‌نژاد در مورد سابقه تاریخی و اجرایی ارزیابی علمی و فرهنگی در کشورهای جهان گفت :

یکی از مهمترین و اساسی ترین اصول مدیریت در حوزه‌های مختلف، کنترل و ارزیابی فعالیت‌های مجموعه‌ها و نتایج حاصل از فعالیت‌های هر مجموعه است. بر این اساس برای تعیین وضعیت موجود هر مجموعه و تبیین هدفها برای رسیدن به يك وضعیت مطلوب شاخصهایی در نظر گرفته می‌شود که در مسیر پیشرفت امور و موقعیت سازمان و یا فعالیت مورد نظر را نسبت به هدفهای تبیین شده مشخص می‌نماید. حوزه فرهنگ و علم اگر چه دارای گستره بسیار وسیعی است لیکن بدون شك بی‌نیاز از تعیین این شاخصها نمی باشد که در جوامع مختلف این شاخصها مطابق با ارزشها و اهداف هر سازمان، تعریف شده و مورد استفاده قرار می گیرد. و بررسی وضعیت موجود براساس این شاخصها، سیاست گذاری و برنامه ریزی در سطح کلان و ملی را شفاف تر و دقیق تر می نماید. سابقه تعیین این شاخصها در حوزه‌های مختلف بیش از يك قرن قبل بر می‌گردد و نظامهای اجرایی کشورها براساس این شاخصها مورد ارزیابی قرار می گیرند لیکن در حوزه فرهنگ و علم سابقه این شاخصها دارای سابقه کمتری است و بخشهای مختلف وابسته به نهادهای سیاست گذار و یا بخش‌های خصوصی در کشورهای مختلف براساس این شاخصها اقدام به ارزیابی وضعیت موجود می‌نمایند .

به عنوان مثال در کشور فرانسه يك هیأت عالی امر ارزیابی را بر عهده داشته و گزارش خود را به رئیس جمهور ارائه می کند. در کشور کانادا براساس شاخصهای تعیین شده مؤسسات مختلفی در ارتباط با یکدیگر به ارزیابی های فرهنگ و علمی می‌پردازند . دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره دسته بندی این شاخصها افزود: در این باره دسته بندیهای خاصی نیز برای تعیین شاخصها وجود دارد که براساس نظرسنجی‌های انجام شده این حوزه‌ها در کشور ما نیز مشخص شده است و شامل بخشهای علم و فناوری، تعلیم و تربیت ، فرهنگ، هنر و ارتباطات می‌باشد . که در حال حاضر شاخصهای ارزیابی علم و فناوری کشور به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است. و شاخصهای تعلیم و تربیت، فرهنگ و هنر و ارتباطات نیز در آینده به تصویب خواهد رسید.

وی در مورد ضرورت پرداختن این موضوع توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی تصریح کرد:

بررسی وضعیت موجود فرهنگی و علمی کشور در حوزه‌های علمی باید مطابق با استانداردهای خاصی انجام شود تا بتوان نحوه پیشرفت و مسیر حرکت آن را بخوبی مشاهده کرد و ضمن هدایت آن بر طبق استراتژیهای مؤثر به هدفهای مورد نیاز جامعه دست یافت. بر این اساس علاوه بر تأثیر مستقیم این شاخصها در ارزیابی صحیح و دقیق از وضعیت موجود به عنوان يك جریان فرهنگ ساز، دستگاهها و سازمانهای ذیربط به صورت آگاهانه و حتی ناخودآگاه به سمت همسویی با این شاخصها هدایت می کند و یقیناً برای راه اندازی این نظام و هدایت دستگاههای ذیربط شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان نهاد سیاست گذار در حوزه فرهنگ اقدام به این عمل نموده است و در این راستا هیأت نظارت و ارزیابی فرهنگی و علمی کشور در شورای عالی انقلاب فرهنگی تأسیس شده است.

آقای دکتر کی‌نژاد در مورد نحوه تعیین این شاخصها و مراحل اجرایی آن افزود:

تعیین این شاخصها در حوزه علم و فناوری پس از ساعتها کار کارشناسی توسط اساتید و صاحب‌نظران در حوزه علم و فناوری انجام شده است و پس از بررسی این شاخصها در بسیاری از کشورهای دنیا و تطبیق آن با نظامهای علمی و فرهنگی کشور هیأت نظارت و ارزیابی علمی و فرهنگی به شاخصهای مورد نظر را جهت تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه کرده است. لیکن با توجه به پیشرفت ابزارها و امکانات آموزشی و نیازهای جامعه این شاخصها یقیناً نیاز به اصلاح و تغییر خواهد داشت که در طی ارزیابی‌های انجام شده توسط شورا و با توجه به نیازهای جامعه در دوره‌های مختلف این شاخصها نیز اصلاح خواهد شد. امیدوارم هیأت نظارت و ارزیابی علمی و فرهنگی همانطور که این حرکت خوب و مورد نیاز سازمانهای فرهنگی را آغاز کرده است در ادامه نیز به آن توجه ویژه نماید:

وي درباره وضعیت تعیین سایر شاخصهای ارزیابی حوزه فرهنگ ادامه داد:

علاوه بر شاخصهای علم و فناوری، شاخصهای تعلیم و تربیت به دو بخش شاخصهای ارزیابی آموزش و پرورش و شاخصهای ارزیابی آموزش عالی تقسیم شده است در مورد شاخصهای ارزیابی فرهنگ، هنر و ارتباطات نیاز به دسته بندیهای خاص و مطابق با فرهنگ دینی و ملی داریم که نیاز به مطالعات دقیق و گسترده دارد. لیکن در بخش شاخصهای تعلیم و تربیت فعالیتها از طریق پژوهش و نظر خواهی در هر مورد در حال پیگیری است و به تدریج به تصویب هیأت نظارت و ارزیابی علمی و فرهنگی خواهد رسید و برای تصویب نهایی به شورای عالی انقلاب فرهنگی تقدیم خواهد شد.